

1974-2017 ARASI KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NİN SİYASİ HAYATI¹

THE POLITICAL LIFE OF THE TURKISH REPUBLIC OF NORTH CYPRUS BETWEEN 1974-2017

Arş. Gör. Serhat KAYA
Akdeniz Üniversitesi
İİBF Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi
serhatkaya1985@gmail.com
ORCID: 0000-0002-3832-8234

Gönderim 9 Eylül 2021 – Kabul 6 Aralık 2021
Received 9 September 2021 - Accepted 6 December 2021

Öz: Toplumun siyasi bakış açıları, idari mekanizmaların çizdiği ölçüde etkin olabilmekte ve Siyasi iradelerin karşılık bulabilme, uygulanabilme ve sürdürülebilirliklerinin şekli sınırlılıklarını idari yapı ve süreçler belirlemektedir. Devletin şekli, seçimler, siyasi örgütlenmeler ve bunların arasındaki ilişkiler siyasi iradeye ve yönetsel alana doğrudan etki eden ana unsurlardır. Bu nedenle bu makalede; yürütülmüş olan politikaların kapasite ve ölçüsünü belirleyen idari yapıya değinilmiş, Kıbrıs Türk Federe Devleti (KTFD) ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin (KKTC) kuruluşu ile birlikte 1976'dan günümüze kadar yapılmış genel seçimler ve meclise girmeye hak kazanan, yani % 5'lik seçim barajını geçen partilerin, oy oranları tek tek belirtilmiştir. Ayrıca 1976'dan itibaren yapılmış olan Devlet Başkanlığı seçimleri de tek tek ele alınmıştır. Seçim sonuçlarıyla paralel olarak Kıbrıs Türk siyasal yaşamı da tarihsel olarak ele alınmış ve bunun ışığında seçim sonuçlarının etkileyen iç siyasetin ülkeye ve Kıbrıs sorununa tesiri irdelenerek bir çalışma yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti, Kıbrıs sorunu, KKTC seçimleri, Kıbrıs Türk siyasal yaşamı

Abstract: The political perspectives of the society can be effective to the extent that the administrative mechanisms draw, and the administrative structure and processes determine the limitations of the way political wills can be reciprocated, implemented and maintained. The form of the state, elections, political organizations and the relations between them are the main factors that directly affect the political will and administrative area. Therefore, in this study; The administrative structure that determines the capacity and extent of the policies to be carried out has been mentioned, With the establishment of the Turkish Federated State of Cyprus (TFSC) and the Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC), the general elections held since 1976 and the vote rates of the parties that were entitled to enter the parliament, that is, passed the 5% electoral threshold, were stated. In addition, the Presidential elections, which have been held since 1976, are also discussed one by one. In parallel with the election results, Turkish Cypriot Politics has also been dealt with historically and in the light of this, the course of the election results and therefore the effect of the Turkish Cypriot Political Life on the Cyprus Issue has been examined, and this study has been put forward.

Keywords: Turkish Republic of Northern Cyprus, Cyprus issue, TRNC elections, Turkish Cypriot political life

¹ Bu çalışma yazarın yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

GİRİŞ

Yarı Başkanlık Sistemi ile yönetilen KKTC'de yürütme çift başlı olup; yürütmenin bir kanadı Cumhurbaşkanı iken diğer kanadı Başbakan ve Bakanlar Kurulundan oluşmaktadır. KKTC Devleti adına Kıbrıs Müzakerelerini yürüten Cumhurbaşkanı da bu bağlamda önemli bir yer teşkil etmektedir. Yürütmenin bir diğer kanadı olan Başbakan ve Bakanlar Kurulunun kaynağı ise yasama; yani Cumhuriyet Meclisi'dir. Bu sebepten dolayı KKTC'nin idari yapısı anlatılırken, idari yapının yasama ve yürütme erkleri üzerinde durulacak ve tarihsel süreçte meydana gelen iç gelişmeler ele alınacaktır.

Kıbrıs Sorununun uluslararası aktörleri dışında, bu sorunda en büyük söz hakkına sahip olan taraflar; Kıbrıslı Türk ve Rum halklarıdır. Kıbrıs Türkü'nün bu iradesini yansıtması ise bütün temsili demokrasilerde olduğu gibi Genel Seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde ortaya çıkmaktadır. Bu seçimlerde partilerin aldıkları oy oranları KKTC halkının Kıbrıs Sorununa yönelik yürütülen politikalara bakış açısını da ortaya koymaktadır. Çünkü halkın önceliği; ekonomik, sosyal, siyasi konular ile beraber, eğitim ve sağlık alanlarında yaşanan bütün sorunların temel kaynağı olan 'Kıbrıs Sorununun' çözümü kavuşması ve buna müteakip birçok sorunun çözüleceği düşüncesidir.

Bu çalışmada; yapılan seçimlerde partilerin artan veya azalan oy oranlarına bakılırken, buna sebep olan siyasi gelişmelere de değinilecektir. Böylelikle KKTC'nin siyasi hayatına bir bakış atarak, ülke içinde bunu belirleyen siyasi yönelimler ve bunun nedenleri irdelenecektir.

1. KUZEY KIBRIS TÜRK CUMHURİYETİ'NİN KURULUŞU

1983 yılında Rum toplumunda seçimler yapılmış ve o dönem başta olan AKEL partisi üyesi olan Kiprianu seçimleri kazanmış ve seçimden sonra Yunanistan'ın ilk sosyalist Başbakanı Andreas Papandreu ile görüşmelere başlamıştır. Görüşmeler sonunda beraber yaptıkları açıklamada: 'Kıbrıs karar verir, Yunanistan destekler.' prensibini uygulayacaklarını bildirmişlerdir (Necatigil, 1985: 61).

Kiprianu ve Papandreu Doğu Bloğu ve Bağlantısızlar ile yakın ilişki içerisinde olmuştur. BM Genel Kurulu'nun 16 Mayıs 1983 tarihinde aldığı kararın onaylanması da bu ülkelerin Rumlara verdiği destek ile gerçekleşmiştir (Tezel, 2008: 44). BM Genel Kurulu'nun aldığı 37/253 sayılı karara göre; BM tarafından 1 Kasım 1974 tarihinde alınan 3212 sayılı kararın derhal yerine getirilmesi gerektiği vurgusu yapılmış ve adadaki işgal güçlerinin derhal adayı terk etmesi bildirilmiştir. Ayrıca, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin, adanın tek temsilcisi olduğu vurgusu yapılmıştır. (Doğan, 2002: 92).

BM Genel Kurulunun Türk tarafının aleyhinde aldığı bu karar sonrasında (BM'nin kararları Denktaş'ın iki devletli federasyon tezine ters düşmekteydi), 17 Haziran 1983 tarihinde KTFD Meclisi Kıbrıs Türkü'nün self determinasyon hakkı olduğunu belirten bir karar yayınlamıştır. Meclis, 15 Kasım 1983 günü, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'ni ilan etmiş ve bu ilanı bütün dünyaya açıklamıştır (Canbolat, 2002: 169). KKTC'nin ilanı ile iki toplumlu-tek devletli yapıdan, iki toplumlu-iki ayrı devlet yapısına geçilerek Federasyon tezinden vazgeçilmiştir.

Kurucu Meclis tarafından hazırlanan Anayasa, 5 Mayıs 1985 tarihinde halk oylamasına sunulmuş ve %70 oranında evet oyuyla kabul edilmiştir (İsmail, 1998: 178).

KKTC'nin ilanından sonra BM Güvenlik Konseyi 541 sayılı bir karara imza atmış ve bu karara göre (Hasgüler, 2007: 398-399):

- KKTC'nin ilanı, Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kuruluşu olan 1960 Antlaşmaları ve Garanti Antlaşması ile uyuşmamaktadır.
- Genel Sekreterin üstlendiği çalışmalara ve Adadaki Barış Gücüne destek olunmalıdır.
- KKTC'yi kurma girişimi kabul edilemez. Yasal olarak geçersiz olan bu girişim iptal edilmelidir.
- Bütün devletler Kıbrıs Cumhuriyeti'nin bağımsızlığına ve toprak bütünlüğüne saygı duymalıdır.
- Hiçbir devlet, Kıbrıs Cumhuriyeti dışında başka bir Kıbrıs Devletini tanımamalıdır.

Denktaş, BM'nin aldığı bu karara tepki göstermiş ve BM Güvenlik Konseyi'nin, Çin Devletini otuz, Doğu Almanya'yı ise yirmi beş yıl tanımadığını; fakat bugün her iki ülkenin de BM üyesi olduğunu hatırlatmış ve KKTC'nin ilanı kararından vazgeçmeyeceklerini bildirmiştir (Fırat, 2015: 108)

Dünya kamuoyunda KTFD'nin varlığının kabulü, KKTC'ye göre daha makuldü. KKTC kurulduğunda Türkiye'de askeri bir yönetim vardı. Türkiye'nin içinde bulunduğu bu antidemokratik durum KKTC'nin de prestijini sarsan bir etki yaratmıştı (Erol, 2015: 304). Kurulan yeni Türk Devletini, Türkiye dışında tanıyan başka ülke yoktu, hatta hem sosyal hem ekonomik hem siyasi alanda birçok ülke KKTC'ye ambargo uygulamaya yoluna başvurmuştu.

1.1. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin İdari Yapısı

15 Kasım 1983'te kurulan KKTC, cumhuriyet ile yönetilmekte ve ülkede yarı başkanlık sistemi bulunmaktadır. Başkenti Lefkoşa olan KKTC'de Cumhurbaşkanı, devlet başkanı olarak görev yaparken; başbakan da hükümeti temsil etmektedir.

KKTC'nin 1985 Anayasa metninin giriş kısmında yer alan ifadelerle göre:

“Kıbrıs Türk Halkı, Egemenliğin kayıtsız şartsız sahibi olarak; 15 Kasım 1983 tarihinde, büyük bir coşku ve oybirliği ile kabul edilen Bağımsızlık Bildirisini yaşama geçirmek; Kendi yurdunda tam bir güven ve insanca bir düzen içinde varlığını sürdürmek; İnsan hak ve özgürlüklerini, hukukun üstünlüğünü, kişilerin ve toplumun huzur ve refahını korumayı içeren çok partili, demokratik, laik ve sosyal hukuk devletini gerçekleştirmek ve Atatürk ilkelerine bağlı kalmak ve özellikle O'nun "Yurtta barış, dünyada barış" ilkesini yaygınlaştırmak amaçları ile Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Kurucu Meclisinin yaptığı bu Anayasayı, 15 Kasım 1983 tarihinde kurulan Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Anayasası olarak kabul ve ilân eder; asıl güvencenin yurttaşların gönül ve iradelerinde yer aldığı inancı ile özgürlüğe, adalete ve erdeme tutkun evlatlarının uyanık bekçiliğine emanet eder” (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985).

Bu bağlamda KKTC'deki yönetim yapısı ve Anayasasının; Türkiye Cumhuriyeti'nden etkilenerek oluşturulduğu gözlemlenmektedir.

Anayasa'nın dördünü maddesine göre yasama yetkisi; Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti halkı adına, Cumhuriyet Meclisi'ne aittir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985: 7). Cumhuriyet Meclisi 50 kişiden oluşur ve seçimler beş yılda bir yapılır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985: 27).

KKTC'de yürütme çift başlı olup, bu yetki Başbakan önderliğindeki Bakanlar Kurulu ile halk tarafından seçilmiş olan Cumhurbaşkanı'na aittir. KKTC Anayasasının 99. Maddesine göre Cumhurbaşkanı, beş yıllık süre için, doğrudan halk tarafından seçilir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985). 101. Maddeye göre ise Cumhurbaşkanlığı ile parti başkanlığı aynı kişide birleşemez, kişi Cumhurbaşkanı seçildikten sonra, üyesi olduğu siyasi partinin kararlarına taraf olamaz (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985). Cumhurbaşkanı yürütmenin tarafsız ve sorumsuz kanadıdır. Devletin başı olan Cumhurbaşkanı toplumun birliğini ve bütünlüğünü temsil eder (Bu maddeye dayanarak Cumhurbaşkanı, Kıbrıs Sorununa dair yapılan müzakerelerde KKTC devletini temsilen görüşmelere bizzat KKTC halkı ve Devleti adına katılır) (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985).

Cumhurbaşkanı, güvenlik ve dış politika konularında en büyük yetkiye sahip olan kişidir ve KKTC'deki mevcut yarı başkanlık sisteminin etkileri dış politikada da kendisini göstermektedir. Halk tarafından seçilen Cumhurbaşkanı, özellikle dış ilişkilerde halkın ve devletin temsilcisi niteliğindedir. Siyaseten sorumsuz olan Cumhurbaşkanının bu gücünün bir diğer kaynağı ise yürütmenin ikinci kanadı konumunda olması dolayısıyla, iktidara hükümetle beraber ortak olmasıdır. Siyaseten meclise karşı sorumlu olan kanat hükümettir. Böylelikle yürütme ve yasama arasında uzlaşma söz konusudur. Sistemin sorunsuz bir şekilde işleyebilmesindeki en önemli kilit nokta; meclisin çoğunluğu ile Cumhurbaşkanı'nın aynı bakış açısına sahip olmasıdır.

Yürütmenin bir diğer kanadı olan bakanlar kurulunun başında başbakan bulunur. Başbakanlık; Bakanlar Kurulunda genel siyasetin yürütülmesini, bakanlıklar arasındaki koordinasyonun sağlanmasını ve yasaların uygulanmasını sağlamak amacı ile kurulmuştur (KKTC Başbakanlık, 2017). Anayasa'nın 107. Maddesine göre Başbakan, Cumhuriyet Meclisi üyeleri arasından Cumhurbaşkanı tarafından atanır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985). Bakanlar ise Başbakan tarafından Meclis içinden seçilir. Bakanlar; kişi milletvekili seçilme şartını taşıyorsa, meclis dışından da seçilebilirler (Burhan, 2002: 82). Anayasanın 108. Maddesine göre: Bakanlar Kurulu, Başbakan tarafından kurulur ve bakanlar, Cumhurbaşkanı tarafından atanırlar (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985). Bakanlık sayısı hiçbir zaman 10'u geçemez. Özürlü veya mazeretli olan bakanın yerine başka bir bakan vekâlet edebilir. Herhangi şekilde boşalan bir bakanlığa on gün içinde atama yapılır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası, 1985, s. md.108).

2. KTFD'NİN KURULUŞUNDAN GÜNÜMÜZE, KKTC'DEKİ İÇ SİYASAL GELİŞMELER

Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin kuruluşundan itibaren, günümüze kadar bir ara seçim olmak üzere, on bir kez genel seçim ve dokuz kez devlet başkanlığı seçimleri yapılmıştır. KTFD'de yapılmış Cumhurbaşkanlığı ve Milletvekilliği seçimlerine bakacak olursak:

1976 KTFD Devlet Başkanlığı seçimlerinde dört aday yarışmıştır. Bunlar; Ulusal Birlik Partisi'nden (UBP) Rauf Denктаş, Cumhuriyetçi Türk Partisi'nden (CTP) Ahmet Mithat Berberoğlu ve iki ayrı bağımsız aday olan Mustafa Şevki Lusignan ile Servet Sami Dedeçaydır. 53,831 geçerli oy kullanılan seçimde Denктаş oyların % 76.61'ini alarak KTFD'nin Devlet Başkanı olarak seçilmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 1: K.T.F.D. 1976 Devlet Başkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (1976)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Rauf Denктаş (UBP)	41,242	% 76.61
Ahmet Mithat Berberoğlu (CTP)	11,739	% 21.81
Mustafa Şevki Lusignan	427	% 0.79
Servet Sami Dedeçay (Bağımsız)	423	% 0.78
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 75,781 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 56,718 Seçime Katılma Oranı: % 74.8 Geçerli Oy Sayısı: 53,831		

20 Haziran 1976 tarihinde yapılan genel seçimlerde ise dört parti ile bazı bağımsız vekiller meclise girebilmek için yarışmıştır. UBP %53,7 ile tek başına iktidar olurken; Toplumcu Kurtuluş Partisi (TKP) % 20.2, CTP % 12,9, Halkçı Parti (HP) ise % 11.7 oranında oy almıştır. Bu sonuçlara göre UBP 30, TKP 6, CTP 2, HP 2 milletvekili çıkarmıştır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

28 Haziran 1981 tarihinde yapılan Devlet Başkanlığı seçimlerinde beş aday yarışmış ve 70,361 geçerli oy kullanılmıştır. Seçimde yarışan adaylar; UBP'den Rauf Denктаş, TKP'den Ziya Rızkı, CTP'den Özker Özgür, Demokratik Halk Partisinden (DHP) Hüsamettin Tanyar ve bağımsız aday Servet Sami Dedeçay'dır. Seçim sonucunda Denктаş 36. 386 oy ile oyların % 51.71'ini alarak Devlet Başkanlığı görevine devam etmiştir. Diğer adayların aldığı oy oranları ise şöyledir; Ziya Rızkı 24.483 oy ile % 30.53, Özker Özgür 8.958 oy ile % 12.73, Hüsamettin Tanyar 3.354 oy ile % 4.77 ve Servet Sami Dedeçay ise 180 oy ile % 0.16 oy oranı elde etmiştir.

Tablo 2: K.T.F.D. 1981 Devlet Başkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (1981)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Rauf Denktaş (UBP)	36,386	% 51.71
Ziya Rızki (TKP)	21,483	% 30.53
Özker Özgür (CTP)	8958	% 12.73
Hüsamettin Tanyar (Demokratik Halk Partisinden-DHP)	3354	% 4.77
Servet Sami Dedeçay (Bağımsız)	180	% 0.16
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 84,693 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 75,051 Seçime Katılma Oranı: % 88,6 Geçerli Oy Sayısı: 70,361		

Yine 1981 yılında yapılan genel seçimlerde ise hiçbir parti tek başına iktidar olamamıştır. Seçimde yarışan partiler ve aldıkları oy oranları şöyledir; UBP % 42.53, TKP % 28.53, CTP % 15.05, DHP % 8.09, Türk Birliği Partisi (TBP) % 5.51, Ulusal Hedef Partisi (UHP) ve Sosyal Adalet Partisi (SAP) ise % 0.29 oy almıştır. Meclisteki sandalye dağılımı ise; UBP 18, TKP 13, CTP 5, DHP 3, TBP 1 şeklinde olmuştur. (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017). Seçimlerin sonucunda UBP, DHP, TBP koalisyonu oluşturulmuştur. Bu koalisyon hükümeti 1983 yılına kadar devam etmiştir (Altınkaş, 2005: 38).

15 Kasım 1983 tarihinde, KKTC'nin kurulmasıyla beraber, bütün dünya bu karara tepki göstermişti. Türkiye'de ise, 1980 askeri darbesinden sonraki ilk sivil hükümet 13 Aralık 1983'te kurulmuştu. Yeni hükümetin kurulmasından hemen önce alınan bu karar, 15 Kasım'da seçimleri kazanan Anavatan Partisi (ANAP) Başkanı Turgut Özal'ı da rahatsız etmiştir; çünkü KKTC'nin kuruluşu biraz da Denktaş'ın kararı ve dayatması ile olmuştu (Fırat, 2015: 108).

Türkiye'de darbe ile yönetimi ele geçiren Cumhurbaşkanı Kenan Evren, KKTC'nin ilanına gerekçe olarak; Kıbrıs Türkleri arasında Komünistlerin her gün daha da güçlendiklerini, böyle devam ederse Türk ve Rum Komünistlerin iki toplumda da iktidara gelebileceklerini belirtmiştir. Bu durumda da endişe edilen Kıbrıs Adasının, SSCB'nin kontrolüne rahatça geçebilecek olmasıydı (Fırat, 2015: 108). KKTC'nin ilanında dikkat çeken bir diğer nokta da şudur: 1976'da ilan edilen Kıbrıs Türk Federe Devleti'nin anayasasına göre, hiç kimse üç dönem devlet başkanlığı yapamazdı. Bu da Rauf Denktaş'ın devlet başkanlığı görev süresinin sona ermesiyle beraber bir daha devlet başkanlığına seçilemeyeceği anlamına geliyordu. KKTC'nin ilanı ile beraber yeni bir anayasa oluşturulacak, böylelikle önceki anayasadan kalma bu madde iptal olacaktı. Bu durum hem Rauf Denktaş'a bir daha başkanlık şansı verecek hem de Denktaş'ın başkanı olduğu Ulusal Birlik Partisi'nin iktidarda kalmasını sağlayacaktı (Fırat, 2015: 108).

KKTC'nin ilanından sonra ise genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimi ilk olarak 1985 yılında yapılmıştır. 9 Haziran 1985'te yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminde Rauf Denktaş, Servet Sami Dedeçay, Ayhan Kaymak, Arif Tahsin Desem bağımsız olarak katılırken, CTP adına Özker Özgür, TKP adına ise Alpay Durduran aday olmuştur. 78.826 geçerli oy kullanılan seçimde Rauf Denktaş 55.349 oy ile

oyların %70.22'sini alarak Cumhurbaşkanı seçilmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 3: K.K.T.C 1985 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (1985)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Rauf Denktaş (Bağımsız)	55,349	% 70.22
Özker Özgür (CTP)	14,412	% 18.28
Alpay Durduran (TKP)	7520	% 9.54
Arif Hasan Tahsin Desem (Bağımsız)	694	% 0.88
Servet Sami Dedeçay (Bağımsız)	514	% 0.65
Ayhan Kaymak (Bağımsız)	337	% 0.42
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 94,227 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 80,828 Seçime Katılma Oranı: % 85,7 Geçerli Oy Sayısı: 78,826		

23 Haziran 1985 tarihinde KKTC'nin ilk genel seçimleri yapılmıştır. 79.812 geçerli oyun kullanıldığı seçimde, UBP oyların % 36.76'sını alırken; CTP % 21,4, TKP % 15,8, Yeni Doğu Partisi (YDP) % 8,8 oranında oy almıştır. Böylelikle UBP 24, CTP 12, TKP 10, YDP 4 milletvekili ile Cumhuriyet Meclisi'ne girmiştir. UBP 1986 yılına kadar TKP ile 1986-1988 yılları arasında ise YDP ile koalisyon hükümetleri kurmuştur. 1988'de YDP'li milletvekilleri UBP'ye geçmiş ve 1990 seçimlerine kadar UBP tek başına iktidarda kalmıştır. (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

KKTC'nin bir sonraki Cumhurbaşkanlığı seçimi 22 Nisan 1990 tarihinde yapılmıştır. Normalde 1990 yılının Haziran ayında yapılacak olan seçimin 1990 Nisan ayında yapılmasının sebebi; Denktaş'ın Cumhurbaşkanlığından istifa ederek, seçimlerin Mayıs ayında yapılacak olan genel seçimlerden önce yapılmasını istemesidir. Denktaş'ın buradaki amacı; yeniden Cumhurbaşkanı seçilmesinin UBP'nin genel seçimde alınacak oylara olumlu yönde katkı yapacağı düşüncesidir (Haber KKTC, 2017).

Aynı dönemlerde (4 Temmuz 1990) Kıbrıs Rum Yönetimi, Avrupa Birliğine tam üyelik başvurusunda bulunmuştur. Rum Yönetimi bu adaylık başvurusunu bütün Kıbrıs adasını temsilen yapmıştır (Uçarol, 2014: 1035)². Rumların AB'ye üyelik başvurusu üzerine, KKTC Cumhurbaşkanı Rauf Denktaş harekete geçerek gerekirse

² 1995 yılında Kıbrıs'a adaylık statüsü verilmiş ve 1997 yılında yapılan Lüksemburg zirvesinde, Rumlar Temsilcilerle görüşülmesi yönünde karar alınmıştır. 1998 yılında AB ve Rumlar arasında görüşmeler başlamış ve 2001 yılına kadar Kıbrıs Raporları kabul edilmiştir. AB Parlamentosunun bu raporlarında; Rumların, Kıbrıs Cumhuriyeti'ni bir bütün olarak temsil edebileceği belirtilmiştir. Ayrıca raporda; Türkiye'nin ada üzerinde işgalci konumda olduğu da belirtilmiştir (Vatansever, 2010: 1519). Bu durum 1959 yılında gerçekleştirilen Zürih ve Londra Konferansları ile Garanti Antlaşmasına ters bir durumdur.

Türkiye ile özerklik ilişkisi kurulacağını bildirmiştir. Bu gelişmelerin üzerine KKTC Cumhuriyet Meclisi de toplanarak, federasyon tezi doğrultusunda alınmış bütün kararları iptal etmiştir (Uçarol, 2014: 1039). Bu gelişmelerin yaşandığı bir dönemde gidilen seçimde Rauf Denktaş ve İsmail Bozkurt bağımsız olarak seçime katılırken, Alpay Durduran ise Yeni Kıbrıs Partisi (YKP) adına Cumhurbaşkanlığı seçimine katılmıştır. 92.129 geçerli oyun kullanıldığı seçimde Denktaş % 66.65 oy oranı ile 61.404 oy alarak Cumhurbaşkanlığı görevine devam etmiştir. (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 4: K.K.T.C. 1990 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (1990)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Rauf Denktaş (Bağımsız)	61,404	% 66.65
İsmail Bozkurt (Bağımsız)	29,568	% 32.09
Alpay Durduran (Yeni Kıbrıs Partisi- YKP)	1157	% 1.26
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 101,172 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 94,572 Seçime Katılma Oranı: % 93.48 Geçerli Oy Sayısı: 92,129		

6 Mayıs 1990'da yapılan genel seçimlerde CTP, TKP ve YDP birleşerek, Demokratik Mücadele Partisi (DMP) adı altında seçime katılmışlardır. Toplamda 94.403 geçerli oyun kullanıldığı seçimde, UBP % 54,7 oranında oy alarak 34 milletvekili çıkararak tek başına iktidar olmuştur. DMP ise oyların % 44,5'ini alarak 16 milletvekili ile meclise girebilmiştir³. Seçime katılan bir diğer parti olan YKP ise, % 0,8 oranında oy almış ve meclise girememiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

D'Hont seçim sistemi uygulanan KKTC'de, 1990 seçimlerinde tek başına iktidara gelen UBP, seçimden sonra yeni bir seçim taslağını meclisten geçirmiştir. Bu taslağa göre seçim pusulalarında sadece partilere değil, milletvekili adaylarına da mühür basılan Karma Oy Sistemi ortadan kaldırılmış, onun yerine seçim bölgesinde en çok oyu alan partinin meclise seçildiği bir sistem getirilmiştir. Bu sistemin getirilmesindeki birinci amaç; meclise giren partinin daha çok sandalye elde etmesini sağlamaktır.

Karma oy sisteminde vatandaşların üç seçeneği bulunuyordu. Birinci seçenek: kişi sadece bir partiye mühür basabilir. İkinci seçenek: bir partiye mühür basıp o partinin milletvekili adayları arasında seçim yapabilir. Üçüncü seçenek ise; partiler veya bağımsız adaylar arasında karma oy kullanabilirdi. Oy hesaplanması ise şu şekilde yapıyordu; kişi sadece bir partiye mühür bastıysa, kişinin oy kullandığı bölgeden çıkacak milletvekili sayısı kadar oy sayılmış oluyordu. Örnek olarak; Lefkoşa bölgesinde 18 milletvekili meclise girecek ise birinci seçenek 18 oy kadar hesaplanıyordu. İkinci seçenek ise partiye ekstradan bir oy kazandırmaktan ziyade

³ Seçimden sonra DMP kendini feshetmiş ve parti çatısı altında yer alan bütün üyeler kendi partilerine geri dönmüştür (Bozkurt İ. , 2002: 396).

parti içindeki sıralamayı belirliyordu. Üçüncü seçenekte ise vatandaşlar o bölgeden çıkacak milletvekili sayısı kadar istedikleri partiden istedikleri adaya mühür basıyorlardı. Karma oy denilen sistemde üçüncü seçenekte devreye girmiş oluyordu (Taşeli, 2017).

Yaşanan bir diğer gelişme de; 6 Mayıs 1990 tarihinde yapılan genel seçimlerden sonra DMP'nin meclisi boykot etmesidir. Bunun en büyük sebeplerinden biri çöplerden çıkan oylar ve seçimlere Türkiye tarafından müdahale edildiği iddiasıdır. Türkiye'nin UBP'yi desteklediğini iddia eden DMP çatısı altında bulunan YKP'li üç aday ile CTP'li bir aday hariç, diğer DMP milletvekilleri mazbatalarını almamışlardır. Bunun üzerine 1991 yılında ara seçim yapılmıştır. CTP ve TDP araseçimi de boykot etmiş ve yapılan seçimde 12 sandalyenin 11'ini UBP kazanarak vekil sayısını 45'e çıkarmıştır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

1992 senesine gelindiğine, UBP içinde muhalefet eden üyeler ve Rauf Denктаş yanlısı olan dokuz milletvekili UBP'den ayrılarak Demokrat Partiyi kurmuşlardır. Böylelikle UBP'nin mecliste 45 olan milletvekili sayısı 36'ya düşmüştür. Gerilen siyasi ortamın üstüne bir de mecliste herhangi bir ana muhalefet partisinin olmaması kamuoyunun baskılarına neden olmuş ve 12 Aralık 1993 tarihinde erken seçimlere gidilmiştir. 100.867 oy kullanılan seçim sonucunda; UBP oyların % 29,8'ini, DP %29,2'sini, CTP % 24,2'sini, TKP ise % 13,3'ünü almıştır. UBP 17, DP 15, CTP 13, TKP 5 milletvekili çıkarmıştır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017). UBP'nin oy kaybının sebebi DP'nin kuruluşu ve Rauf Denктаş'ın DP'ye destek vermesidir.

Seçim sonucunda Cumhurbaşkanı Rauf Denктаş, UBP her ne kadar seçimden birinci parti olarak çıkmış olsa bile, hükümeti kurma görevini DP Genel Başkanı Hakkı Atun'a vermiştir. Atun, bu durum için CTP ile anlaşmış ve DP-CTP koalisyon hükümeti kurulmuştur. Böylelikle UBP ilk defa muhalefet konumuna düşmüştür (Tokel, 2017).

DP-CTP koalisyonu ancak 1995 yılına kadar devam etmiştir. Koalisyonun bozulmasının sebebi ise; KKTC'nin kuruluşu ile beraber, kuzeyde kalan tüm taşınmaz mallar Türk devletinin eline geçmişti, bunların içinde Rumlara ait olan taşınmaz mallar da vardı, Türkiyeli göçmenler de bu taşınmazların bir kısmını kullanıyordu fakat bu malların üzerinde devlet ipoteği vardı. DP-CTP hükümeti bu taşınmazlar üzerindeki ipoteği kaldırarak günümüzde de hukuki olarak devam eden bir soruna neden olmuşlardı. Bu dönemde, özellikle DP'nin, kuzeydeki Rum taşınmazlarını kullanan Türklere tapu senedi verilmesi önerisine mecliste CTP tarafından karşı çıkılması ve yapılan oylamada CTP'nin bunu reddetmesi iki parti arasında tartışmalara yol açmıştı ve koalisyon dağılmıştı. CTP bu tapu senetlerinin, Kıbrıs Sorununun çözümünde sorun teşkil edeceğini bildirmiştir (Dodd, 2017).

DP-CTP koalisyonunun yaşadığı anlaşmazlıklardan dolayı üç yıl içinde dört kez hükümet değişikliği olmuştur. 1996 yılına gelindiğinde DP-CTP koalisyonunun dağılmasından sonra DP ile UBP anlaşarak yeni bir koalisyon hükümeti kurmuşlardır. Yeni Hükümetin kurulmasıyla beraber Başbakanlık görevi, çoğunluğu elinde bulunduran UBP'ye verilmiş, böylelikle 1995 Cumhurbaşkanlığı seçimlerini kaybeden Derviş Eroğlu, yeniden başbakan olmuştur (Altınkaş, 2005: 39).

15 Nisan 1995 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerine bakacak olursak; UBP, mevcut Cumhurbaşkanı Rauf Denктаş ile fikir ayrılığı yaşamaktaydı. UBP,

Seçime bağımsız aday statüsüyle katılan Rauf Denктаş'a rakip olarak, parti genel başkanı Derviş Eroğlu'nu aday göstermiştir. Seçime katılan diğer adaylar: CTP'den Özker Özgür, YKP'den Alpay Durduran, TKP'den Mustafa Akıncı ve diğer bağımsız adaylar; Sami Güdenoğlu, Ayhan Kaymak'tır. 92.982 geçerli oy kullanılan seçimin ilk turunda Denктаş ve Eroğlu oyların % 40.40'ı ile 24.14'ü oranında oy almıştır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 5: K.K.T.C. 1995 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (1995) Birinci Tur	Oy Toplamı	Oy Oranı
Rauf Raif Denктаş (Bağımsız)	37,563	% 40.40
Derviş Eroğlu (UBP)	22,450	% 24.14
Özker Özgür (CTP)	17,627	% 18.96
Mustafa Akıncı (TKP)	13,233	% 14.23
Alpay Durduran (YKP)	1628	% 1.75
Sami Güdenoğlu (Bağımsız)	132	% 0.37
Ayhan Kaymak (Bağımsız)	349	% 0.14
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 113,398 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 96,540 Seçime Katılma Oranı: % 85.13 Geçerli Oy Sayısı: 92,982		

Birinci tur sonucunda % 50'yi geçebilen bir aday olmadığı için, 22 Nisan 1995 tarihinde ikinci tur oylaması yapılmıştır. Yapılan bu oylamada en yüksek oyu alan iki aday olan Denктаş ve Eroğlu yarışmıştır. 85.207 geçerli oyun kullanıldığı bu turda Denктаş, oyların %62'sini alarak Cumhurbaşkanlığı görevine devam etmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 6: K.K.T.C. 1995 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri İkinci Tur Oylaması

Seçime Katılanların Adı Soyadı (1995) İkinci Tur	Oy Toplamı	Oy Oranı
Rauf Raif Denктаş	53,235	% 61.48
Derviş Eroğlu (UBP)	31,972	% 37.52
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 113.440 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 90.891 Seçime Katılma Oranı: % 80.12 Geçerli Oy Sayısı: 85.207		

6 Aralık 1998 tarihine gelindiğinde yapılan genel seçimlerde ise sağ partilerin oylarını yükselttiği görülmektedir. Bu seçimde 99.568 geçerli oy kullanılmıştır. UBP,

% 40,3 oranında oy alarak 24 milletvekili ile meclise girmiştir. DP %22,6 oranında oy ile 13 milletvekili, TKP % 15,4 oranında oy ile 7 milletvekili, CTP ise % 13,4 oranında oy alarak 6 milletvekili ile meclise girmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017). CTP'nin oylarının bu denli düşmesinin sebeplerinde biri; Özker Özgür başta olmak üzere, parti içinde yaşanan istifalar olmuştur.

Seçimlerden sonra UBP ile TKP bir koalisyon hükümeti kurmuş ve bu koalisyon 2001 yılına kadar devam etmiştir. UBP'nin ilk olarak DP ile değil de sol görüşlü TKP ile koalisyon kurmasındaki en büyük sebep; UBP'nin DP ile olan çekişmesidir. 1999 yılında yaşanan ekonomik sıkıntılar ve bazı bankaların iflas ederek kapanması üzerine TKP, bu ekonomik gerilemeyi, Türkiye'nin KKTC siyasetine müdahale etmesine bağlamıştır. TKP'nin bu açıklamalarından dolayı, Türkiye ile daha yakın ilişkiler içerisinde olan UBP ile aralarında sorun yaşanmaya başlamıştır (Dodd, 2017).

Yaşanan bir diğer durum da, Akıncı'nın, KKTC Güvenlik Kuvvetleri Komutanlığı (GKK) çatısı altında olan Polis ve İtfaiye teşkilatlarının, KKTC İçişleri Bakanlığına bağlanması yönünde yaptığı açıklamalarıydı. Dönemin, komutanı (Bu Komutanlar, Türkiye tarafından atanmaktadır) bu açıklamaları vatana ihanet olarak nitelendirmiştir. Akıncı da bunu, KKTC'nin içişlerine ve demokrasiye müdahale olarak görmüştür. Yaşanan bu süreçte sağ partiler GKK komutanına destek vermiştir. Bu durum da; koalisyonun, 2001 yılında dağılmasındaki en büyük sebeplerden biriydi (BBC, 2017).

UBP-TKP koalisyonu dağıldıktan sonra, UBP ile DP koalisyonu oluşturularak yeni bir hükümet kurulmuştur. UBP'nin DP ile koalisyon kurmasındaki en büyük neden; Serdar Denktaş'ın DP Genel Başkanlık görevinden istifasıdır. 2001 yılının haziran ayında kurulan bu koalisyon 2003 genel seçimlerine kadar devam etmiştir (Dodd, 2017). Buradan da anlaşılacağı gibi UBP ve DP arasındaki siyasi ayrılıklar ve çekişme tamamen bireylerin karşılıklı sorunlarından kaynaklanmaktadır.

2.1. Annan Planı ve Referandumu Sonrası KKTC Seçimleri

Kıbrıs Sorununun AB kanadında yaşanan en önemli gelişmelerinden birisi de; 10-11 Aralık 1999 tarihinde yapılan Helsinki Zirvesidir. Bu zirve hem Türkiye hem Kıbrıs'taki iki devlet açısından oldukça önem arz etmektedir. Türkiye bu zirvede; 'AB'ye Aday Ülke' statüsüne kavuşmuştur (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, 2017). Zirveden sonra yayımlanan belgede Ege ve Kıbrıs sorunlarına dair maddeler de bildirilmiştir. Bu belgede, Yunanistan ile yaşanan Ege Sorununun barışçıl yollarla çözülmesinin gerekliliğine vurgu yapılmış ve taraflara anlaşamadıkları takdirde; Uluslararası Adalet Divanı'na başvurmaları gerektiği belirtilmiştir. Belgede Kıbrıs ile ilgili yer alan kısımda ise; 1999 yılında New York'ta Kıbrıs Sorunu üzerine başlayan görüşmelere vurgu yapılmış ve bu çabaların olumlu karşılandığı söylenmiştir. BM Genel Sekreteri, yürütülen bu sürece destek verdiklerini deklare etmiş, siyasi bir çözümün, Kıbrıs'ın AB üyeliğini kolaylaştıracağını belirtmiştir. AB Konseyi de herhangi bir anlaşma olmaması durumunda, Rumların üyelik başvurusunu önkoşulsuz olarak kabul edeceklerini belirtmiştir. Konseyin, Kıbrıs'ın AB üyeliği ile ilgili verdiği bu karara; hem Türkiye hem KKTC tepki göstermiştir (Fırat, 2015: 479-480). Bu karar, Rumların KKTC ile birleşmeden de ekonomik ve sosyal refaha kavuşabileceği anlamına geliyordu. Bu karar Annan referandumu sonuçlarının, Türkler açısından olumsuz olmasının en büyük sebebidir. Hatta bu karar günümüzde bile, görüşmelerin belli noktalarda tıkanmasının başlıca sebeplerinden biridir. Helsinki kararları Türkiye'nin AB üyeliği yolunda iyi bir adımken, Türkiye'nin bu kararları kabul etmesi

Kıbrıs Türkü açısından olumlu bir sonuç doğurmuştur. Türkiye'nin taraf olduğu Kıbrıs ve Ege sorunlarının tek muhatabı sadece Yunanistan ve Kıbrıslı Rumlar değil, Avrupa Birliği de olmuştur.

BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın önerdiği plan; çerçevesinde her iki kesimde de yapılan oylama günümüzdeki müzakerelerin temelini oluşturmaktadır. Referandumdan çıkan sonuç Kıbrıs halklarının çözüme yönelik bakış açısını ortaya koymakla kalmayıp KKTC ve Kıbrıs Cumhuriyeti'nin siyasi hayatının gidişatına da yeni bir yol açmıştır.

Annan Planı'nı sürecine bakacak olursak; 1999'dan 2000 yılına kadar devam eden Klerides-Denktaş görüşmelerinden bir sonuç çıkmamıştı. Taraflar AB ve BM'nin yaptığı her açıklamadan kendilerine pay çıkarıyor ve görüşmeleri boykot ediyordu. Son görüşme 8 Kasım 2000 tarihinde yapılmış ve BM Genel Sekreteri Kofi Annan'ın okuduğu verileri yetersiz bulan Denktaş, görüşmelerin sona erdiğini bildirmiştir (Özersay, Kıbrıs Konusu, 2013: 633).

Uluslararası arenada bu gelişmeler yaşanırken, 16 Nisan 2000 tarihinde ise KKTC Cumhurbaşkanlığı seçimleri yapılmış ve seçimin birinci turundan sonuç çıkmamıştır. Seçime katılan partili adaylar; UBP adına Derviş Eroğlu, CTP adına Mehmet Ali Talat, TKP adına Mustafa Akıncı ve Yurtsever Birlik Hareketi adına Arif Hasan Tahsin Desem'dir. Bağımsız adaylar ise; Rauf Denktaş, Şener Levent, Turgut Afşaroğlu ve Ayhan Kaymak'tır. 98.043 geçerli oyun kullanıldığı seçimin birinci turunda Denktaş, % 43.67, Eroğlu % 30.14, Akıncı % 11,7, Talat % 10.03 oranında oy almış ve Denktaş ile Eroğlu ikinci tura kalmışlardır. Derviş Eroğlu, 22 Nisanda yapılacak olan ikinci tur oylamasından çekildiğini açıklamış, böylelikle Rauf Denktaş, Cumhurbaşkanı olarak seçilerek görevine devam etmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 7: K.K.T.C. 2000 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (2000)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Rauf Raif Denktaş	42,820	% 43.67
Derviş Eroğlu (UBP)	29,555	% 30.14
Mustafa Akıncı (TKP)	11,469	% 11.07
Mehmet Ali Talat (CTP)	9834	% 10.03
Arif Hasan Tahsin Desem- Yurtsever Birlik Hareketi (YBH)	2545	% 2.60
Şener Levent	899	% 0.92
Turgut Afşaroğlu	553	% 0.56
Ayhan Kaymak (Bağımsız)	369	% 0.38
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 126,675 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 102,636 Seçime Katılma Oranı: % 81.02 Geçerli Oy Sayısı: 98,044		

2000 yılında KKTC'nin siyasal dengeleri de değişmişti. Bunun en büyük nedeni; 2000 yılının Kasım ayında, Türkiye'de başlayan ekonomik krizdir. Bu kriz sonucunda bundan etkilenen KKTC'de bazı bankalar iflas etmiş ve kapanmıştır. Bunun üstüne bir de 2001'in Şubat ayında yaşanan döviz krizinin de eklenmesi, Türk Lirası kullanan KKTC'yi ekonomik olarak bir hayli olumsuz etkilemiştir (Uygur, 2001: 5). Ekonominin olumsuz gidişatı, doğal olarak siyasal alanda da etkisini göstermiştir. Denktaş ve dönemin UBP hükümetinin Kıbrıs Sorunundaki statükocu politikası, Denktaş'ın görüşmelerden çekilmiş olan taraf olması, ekonomik sıkıntı yaşayan kesimleri rahatsız etmeye başlamıştır. Türkiye'nin 2001 yılında KKTC'ye ekonomik bir paket önerecek olması üzerine bazı sivil toplum örgütlerinden Türkiye'ye karşı tepkiler gelmeye başlamıştır ki böyle bir tepki KKTC'nin kuruluşundan beri ilk defa bu boyutta olmuştur (Özersay, 2013: 634).

Denktaş ile Klerides'in 1997 ve 2000 yılları arasında yaptıkları görüşmelerden bir sonuç çıkmamış bu görüşmeler ancak Denktaş'ın 2001 yılında Klerides'e yazdığı mektupla 2002 yılının Ocak ayında başlamıştır. Denktaş'ın uzlaşmaz tutumuna Türkiye'den de tepkilerin gelmesi üzerine Denktaş, koşulsuz olarak görüşmelere başlama konusunda ikna olmuştur. Başlayan bu görüşmelerin de Nisan 2002'de kesilmesi üzerine, BM Genel Sekreteri Kofi Annan Kıbrıs'a giderek, Klerides ve Denktaş'la ayrı ayrı görüşmüştür. Ada tarihinde ilk defa bir BM Genel Sekreteri adaya, bizzat intikal etmiştir (Özersay, 2013: 635). Aynı dönemde, AB Konseyi de 21-22 Haziran 2002 tarihinde, Sevilla'da gerçekleştirilen zirveden sonra; adada çözümün gerekliliğine vurgu yapmış ve kurulacak yeni devletin birlik içinde yaşaması gerektiğini ve tek sesli bir ülke olması gerektiğini bildirmiştir. AB'nin tercihi; Birleşmiş bir Kıbrıs yönetiminin AB'ye üyeliğidir (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, 2017). AB Konseyi'nin tarif ettiği bu sistem federasyondan başka bir seçenek bırakmamaktadır.

Kıbrıs'taki Federasyon tezinin tekrar gündeme gelmesi; Adalet ve Kalkınma Partisi (AKP) hükümeti dönemindedir. Önceki hükümetler, Konfederal çözümden veya statükodan yanayken, AKP 2002'de yayınladığı hükümet programında; Belçika'da olduğu gibi; egemen iki toplumdaki oluşmuş bir devlet yaratılması gerektiğini savunmuştur. Türk Dış Politikasında Kıbrıs konusunda değişiklik yaşamıştır; çünkü 58. Hükümet programında AKP, önceliğinin AB ile ilişkileri geliştirmek olduğunu açıklamıştır (Türkiye Büyük Millet Meclisi, 2017). Bu da Türkiye'nin çözüm konusunda KKTC'yi teşvik etmesi anlamına gelmektedir.

Türkiye'de bu durum yaşanırken, 11 Kasım 2002 tarihine gelindiğinde ise; Annan Planı, BM tarafından kamuoyuna sunulmuştur. Planda; kurulacak olan ülkenin anayasası, haritalar, bayrağın şekli, memurluk yasası, ticaret yasası, toprak ve tazminat düzenlemelerine kadar, bir devleti oluşturacak bütün unsurlar yer almıştır. Planda; Ortak Devlet çatısı altında oluşturulacak olan bu ayrı devletlerin, Federal Devlet ile ilişkilerinde İsviçre modeli örnek alınmıştır. Planda, 1960 Garanti ve İttifak antlaşmalarının aynen yürürlükte kalarak, yeni bir biçimde uyarlanacağından bahsedilmiştir. Bu antlaşmalara ek protokoller eklenecek ve 'Kıbrıs Cumhuriyeti' ifadesi de kaldırılarak sıfırdan yeni bir devlet oluşturulacaktır. Oluşturulan bu devlet; Kıbrıs Cumhuriyeti'nin devamı veya sil baştan oluşturulmuş yeni bir devlet değildir (Özersay, 2013: 638-639).

Planın ana maddelerinde, kurulacak yeni devletin yapı taşı şu şekilde oluşturulmuştur (Doluca, 2011: 36-39)

- Türkler ve Rumlar ayrı devletlere sahip olacak ve birbirlerine karşı eşit sorumlulukta olacaklardır.

- Kurulacak ortak devlet, tek bir uluslararası kimliğe sahip olacaktır.

- Her bir devlet kendi iç işlerinde tam bağımsız ve tam yetkili olacaktır.

- Bu devletler AB ve ortak devletin yasalarına uymak kaydı ile başka ülkelerle kültürel ve ticari antlaşmalar yapabilirler. Ancak bu devletler dış temaslar konularında birbirlerine bilgi vereceklerdir.

- Ortak devletin parlamentosu iki kanatlı olacaktır. Bir tarafta, nüfus oranına göre seçilen temsilciler meclisi, diğer tarafta ise; her iki devleti de eşit sayıda temsil eden senato olacaktır. Kararlar her iki mecliste de basit çoğunluğa göre yapılacaktır.

- Ortak devletin yürütme kanadını, Başkanlık Konseyi oluşturacaktır. Bu konsey başkan, başkan yardımcısı ve dört tane üyeden oluşacaktır. Bu konseyin başkanı aynı zamanda devletin de başkanı olarak sayılır. Başkan ve yardımcısı aynı toplumdandır. Kararlar oy birliği ile alınır.

- 1974 öncesi sahip olduğu topraklara dönmesi mümkün olmayan kişilere tazminat verilecektir. Mülkiyet konusunda ortak bir Mülkiyet Kutulu oluşturulacaktır.

- Türk Devletindeki Türkiye Cumhuriyeti vatandaşlarının sayısı ile Rum Devletindeki Yunanistan vatandaşlarının sayısı, bu devletlerin nüfusunun % 10'unu geçerse, bu kişilerin Kıbrıs'a girişi yasaklanacaktır.

- Ortak devletin, polis ve asker gücü bulunmayacaktır.

- BMBG adanın durumunu gözlemlemeye devam edecektir. Taraflar silah ve mühimmat bulunduramayacaktır.

- Herk iki devlette de bulunan Türkiye ve Yunanistan askerinin sayısı dört basamaklı rakamları geçemeyecektir.

- Türk Topraklarının yüzölçümü % 28,5'a düşecek ve yeni bir harita çizilecek.

Denktaş bu planı reddederek, 12-13 Aralık 2002 tarihinde yapılacak olan Kopenhag Zirvesine katılmayacağını bildirmiştir (Tezel, 2008: 56). Kopenhag Zirvesinde; Kıbrıs, Çek Cumhuriyeti, Estonya, Macaristan, Letonya, Litvanya, Malta, Polonya, Slovakya ve Slovenya'nın, 1 Mayıs 2004 itibarıyla AB'ye üyeliklerinin kabul edileceği belirtilmiştir. Kıbrıs Birleşmiş bir Kıbrıs'ın AB'ye üyeliğinin, Avrupa Konseyi'nin önceliği olduğu açıklanmış bunun gerçekleşmesi için liderlerin özveride bulunması istenmiştir. Birleşmenin sağlanmaması durumunda AB müktesebatının kuzeyde uygulanmayacağını ve Kıbrıs'ı temsilen Rum tarafının AB'ye girmesinin bir sakıncasının olmadığı belirtilmiştir. Ancak bu durumda Kuzey tarafının ekonomik kalkınmasına destek olunacağı ve birleşme için çaba sarf edilemeye devam edileceği bildirilmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı, 2017).

Yaşanan bu gelişmelere paralel olarak, 14 Aralık 2003 tarihinde genel seçimler yapılmış ve yapılan genel seçimlerde 115.823 geçerli oy kullanılmıştır. CTP % 35,2 oranında oy alarak 19 milletvekili çıkarırken, UBP % 32,9 oranında oy ile 18

milletvekili, DP % 12,9 oranında oy ile 7 milletvekili, Barış ve Demokrasi Hareketi (BDH) % 13,1 oranında oy ile 6 milletvekili çıkararak meclise girmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

KKTC'nin iç politikasında yaşanan süreç Annan Planı çerçevesinde olumlu gelişmelere sahne oluyordu ve Kofi Annan'a göre taraflar, 28 Şubat 2003 tarihine kadar müzakerelere devam etmeli ve bunun sonucunda oluşturulacak metni, 30 Mart 2003 tarihinde her iki toplumda da halkoyuna sunmalıydılar. Taraflarca müzakere edilen plan beş kere değişikliğe uğramış, taraflar hiçbir görüşmede ortak bir karara varamamıştır. Yapılacak olan referandumda, iki taraftan birinden bile olumsuz sonuç çıkarsa, plan geçersiz sayılacaktır (Doluca, 2011: 39).

Annan'ın yürüttüğü bütün müzakerelere rağmen, planda mutabakat sağlanamamış ve 2003'ün mart ayından itibaren bir yıllık süre boyunca, bütün görüşmeler durmuştur. Annan, 10 Şubat 2004 tarihinde, Denktaş ve Kıbrıs Cumhuriyeti Başkanı Papadopoulos'u görüşmelerin tekrar başlaması için New York'a davet etmiştir. Annan; 10 Şubat ve 24 Mart tarihleri arasında görüşmelerin yapılmasını ve mutabakata varılamayan konularda, kendisinin teklif ettiği maddelerin geçerli olmasını ve bu metnin de referanduma sunulmasını istemiştir (Kaya, 2012: 67-69). Yapılacak olan referandum için KKTC'deki sağ partiler 'Hayır' kampanyası yürütürken, sol partiler ise 'Evet' kampanyası yürütmekteydi. Aynı durum Rum tarafında pek de öyle değildi; en büyük Rum sol partisi AKEL, ilk başlarda referanduma evet diyeceklerini açıklasa da ilerleyen süreçte referandumda Hayır oyu vereceklerini beyan etmiştir. AKEL'in bu tutumunun en büyük sebebi etnik milliyetçilik yapmasıdır. Rumların hayır demesinin en büyük sebebi iki devletli yapıya karşı olmalarıydı. Türk tarafındaki sağ eğilimli partilerin hayır demesinin en büyük sebepleri arasında planda yer alan maddelere bakıldığında Türklerin Rum toplumu içinde kaybolacağı endişesiydi (Kaya, 2012: 69).

24 Nisan 2004 yılında her iki kesimde de referandum yapılmıştır. Referanduma, KKTC'den % 64,9 evet, % 35,1 hayır oyu çıkarken, Rum tarafından % 24,2 Evet, % 75,8 hayır oyu çıkmış böylelikle Annan Planı hukuken reddedilmiştir. Rumlar 1 Mayıs 2004 tarihinden itibaren de AB'ye üye olarak kabul edilmiştir (Vatansever, 2010: 1523). Uzlaşmaya yanaşan taraf KKTC olmasına rağmen; kazançlı taraf Rum toplumu olmuştur.

Annan Planına dair yapılan referandumdan sonra, DP'den iki, CTP'den ise bir milletvekili istifa etmiş ve hükümet sayı olarak azınlığa düşmüştür. Böylelikle CTP-DP koalisyonunun hükümet görevi de düşmüş oluyordu. Bu gelişmelerin üzerine Cumhurbaşkanı tarafından hükümeti kurma görevi UBP'ye verilmişti. Hiçbir partinin UBP ile koalisyon kurmaması üzerine, UBP hükümet kuracak çoğunluğu sağlayamamıştır. Hükümet kurulamadığından, anayasa gereği, 60 gün içerisinde seçim yapılması gerekmektedir (Hürriyet Gazetesi, 2017). Yaşanan bu gelişmelerden sonra, 20 Şubat 2005 tarihinde, erken seçime gidilmesine karar verilmiştir. Erken seçime gidilmesini Talat ve Serdar Denktaş da istemiştir. Çünkü koalisyon, ülkede istikrar sağlanamamasına neden olmaktadır.

Yapılan seçimde CTP oyların % 44.51'ini alarak 24 milletvekili ile meclise girerken, UBP %31.67 oy ile 19 milletvekili, DP % 13.47 oy ile 6 milletvekili, Barış ve Demokrasi Hareketi ise % 5.84 oy oranı ile 1 milletvekili ile meclise girmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Seçimlerin ardından Talat önderliğinde CTP-DP koalisyonu kurulmuştur. Kurulan hükümetin en büyük özelliği ise; başbakan, başbakan yardımcısı ve bir bakan haricindeki diğer sekiz kabine üyesinin meclis dışından olmasıdır. Bu hükümetin adı Toplumsal Uzlaşma ve Çözüm Hükümetidir (Hasgüler ve Uludağ, 2013: 207).

17 Nisan 2005 tarihinde yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimlerine ise; CTP adına Mehmet Ali Talat, UBP adına Derviş Eroğlu, DP adına Mustafa Şenol Arabacıoğlu, TKP adına Hüseyin Angolemlı, Kıbrıs Sosyalist Partisi adına Zehra Cengiz, Yeni Parti adına Nuri Çevikel aday olmuştur. Seçime katılan bağımsız adaylar ise; Arif Salih Kırdag, Zeki Beşiktepeli, Ayhan Kaymaktır.

Gerçekleştirilen seçimde 102.853 geçerli oy kullanılmış ve kullanılan oy oranlarına göre Mehmet Ali Talat, 55.945 oy ile oyların % 55.59'unu alarak, KKTC Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 8: K.K.T.C. 2005 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (2005)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Mehmet Ali Talat (CTP)	55,945	% 55.59
Derviş Eroğlu (UBP)	22,874	% 22.73
Mustafa Şenol Arabacıoğlu (DP)	13.302	% 13.22
Nuri Çevikel-Yeni Parti (YP)	4816	% 4.79
Zeki Beşiktepeli (Bağımsız)	1725	% 1.71
Hüseyin Angolemlı (TKP)	1054	% 1.05
Zehra Cengiz- Kıbrıs Sosyalist Partisi (KSP)	439	% 0.44
Arif Salih Kırdag (Bağımsız)	306	% 0.31
Ayhan Kaymak (Bağımsız)	168	% 0.14
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 147,823 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 102,853 Seçime Katılma Oranı: % 69.58 Geçerli Oy Sayısı: 100,632		

Türk tarafının %64,9 evet dediği Annan Planına dair referandum Kıbrıs Siyasetinin değişen yüzünü gösteriyordu. Talat, referandumun en büyük destekçilerinden biriydi ve Kıbrıs halkının çoğunluğunun da federasyon tezinden yana olması, CTP Genel Başkanı Talat'ın da bu doğrultuda yürüttüğü politikası, 2005 Cumhurbaşkanlığı seçimlerinde meyvesini vermiş; Talat, Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir.

Nisan 2005'te yapılan Cumhurbaşkanlığı seçiminden sonra Başbakanlık görevi düşmüş olan Talat'ın yerine, CTP Genel Başkanlığına seçilen Ferdi Sabit Soyer, hükümeti kurma görevini devralmıştır. Böylelikle CTP-DP koalisyonu, Soyer Başbakanlığında devam etmiştir. Bu koalisyon; UBP ve DP'den ikişer vekilin istifa

edip Özgürlük ve Reform Partisi'ni (ÖRP) kurmasıyla son bulmuştur. Çünkü CTP, ÖRP ile 5 Ekim 2006 tarihinde koalisyon kurma yoluna gitmiş böylelikle DP saf dışı kalmıştır (Hasgüler, 2007: 305).

CTP-DP ve CTP-ÖRP koalisyonları döneminde, Kıbrıs Sorununda dair yapılan görüşmelerde gözle görülür bir ilerlemenin yaşanmaması halkın tepkisine sebep olmuştur. Çünkü CTP'nin bir önceki seçim vaatleri arasında; çözüm olacağı vurgusu yapılmıştı. CTP'nin yaşadığı bir diğer olumsuz durum da enflasyonun % 11,6 seviyelerine çıkmış olmasıdır. Halkta umutsuzluğa neden olan bu gelişmeler, 2009 Genel Seçimlerinde, CTP'nin oylarının bir hayli düşmesine sebep olmuştur.

CTP merkez kurulunun erken seçime gitme kararı alması ile beraber 19 Nisan 2009 tarihinde yapılan genel seçimde UBP, oyların % 44.04'ünü alarak 26 milletvekili çıkarmıştır. CTP %29.26 oy oranı ile 16 milletvekili, DP %10.65 oy oranı ile 5 milletvekili, TDP ise % 6.87 oy oranı ile 2 milletvekili çıkarabilmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017). Bu seçimle beraber UBP 26 milletvekili ile meclise girmeye hak kazandığı için, hükümeti tek başına kurma yetkisine sahip olmuştur.

18 Nisan 2010 tarihine gelindiğinde ise KKTC'de Cumhurbaşkanlığı seçimine gidilmiştir. 121.987 geçerli oyun kullanıldığı seçimde, Derviş Eroğlu UBP adına aday gösterilmiştir. Seçime, Eroğlu dışında katılan herhangi bir partili aday olmamış, katılan diğer adaylar bağımsız olarak yarışmışlardır.

Bağımsız adaylar: Mehmet Ali Talat, Tahsin Ertuğruloğlu, Zeki Beşiktepeli, Mustafa Kemal Tümkân, Arif Salih Kırdâğ, Ayhan Kaymaktır. Eroğlu oyların 61.422 oy ile oyların % 50.35'ini alarak KKTC'nin üçüncü Cumhurbaşkanı olmuştur. Talat 52.294 oy ile oyların % 42.87'sini alabilmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 9: K.K.T.C. 2010 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (2010)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Derviş Eroğlu (UBP)	61,422	% 50.35
Mehmet Ali Talat (Bağımsız)	52,294	% 42.87
Tahsin Ertuğruloğlu (Bağımsız)	4647	% 3.81
Zeki Beşiktepeli (Bağımsız)	1967	% 1.61
Mustafa Kemal Tümkân (Bağımsız)	964	% 0.79
Arif Salih Kırdâğ (Bağımsız)	520	% 0.43
Ayhan Kaymak (Bağımsız)	168	% 0.14
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 164,072 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 125,294 Seçime Katılma Oranı: % 76.37 Geçerli Oy Sayısı: 121,982		

Eroğlu'nun Cumhurbaşkanı olması ile beraber UBP genel başkanlığına İrsen Küçük seçilmiş ve başbakanlık görevini 2013 genel seçimlerine kadar yürütmüştür (Hasgüler ve Uludağ, 2013: 208). KKTC'de 2013 Genel seçimlerine giden sürece bakacak olursak; UBP'nin 2010 yılında gerçekleştirdiği kurultaydan sonra, kabinenin oluşturulması sürecinde ve Genel Sekreterlik seçimlerinden dolayı, UBP Genel Başkanı İrsen Küçük ile bazı partililer arasında problemler yaşanmaya başlamıştır. 21 Ekim 2012 tarihinde olağanüstü kurultay yapılmış ve bu kurultayda İrsen Küçük 704, rakibi Ahmet Kâşif 690 oy almıştır. Küçük, seçim divanı tarafından başkan ilan edilmiş olmasına rağmen bu durum parti tüzüğüne aykırıdır. Çünkü Küçük, 704 oy ile oyların sadece % 49,3'ünü almış, yani seçimde salt çoğunluk sağlanamamıştır (Haber KKTC, 2017).

Yaşanan bu kurultayın hukuki boyutuna bakacak olursak; UBP tüzüğü'nün üçüncü bölümünün ikinci maddesinde: 'İlk turda ikiden fazla aday varsa, oylamaya katılan Parti Delegatesinin salt çoğunluğunu alan aday, Parti Genel Başkanı seçilir. İlk turda salt çoğunluk sağlanamazsa, seçim en çok oy alan iki aday arasında, bir hafta sonra yinelenir ve ikinci tur oylamaya gidilir' denilmiştir (Ulusal Birlik Partisi, 2017). Kurultayda yaşanan bu hukuksuzluk yargıya taşınmış ve kurultayın vermiş olduğu bu karar, mahkeme tarafından iptal edilmiştir. Böylelikle, 24 Şubat 2013 tarihinde ikinci tur oylaması yapılmıştır. İkinci turda Küçük, Kâşif karşısında 701'e karşı 708 oy ile UBP Genel Başkanı olarak seçilmiştir.

Yaşanan bu gelişmelerden sonra UBP içerisindeki sekiz muhalif milletvekili; CTP, TDP ve DP ile beraber hükümete karşı güvensizlik oylaması yapılmasını istemiştir. Bu talep karşısında UBP, bu sekiz milletvekilinin parti tüzüğüne ters davrandığını iddia ederek onları disipline sevk etmiştir. UBP'li sekiz isim; Ahmet Kâşif, Zorlu Töre, Hasan Taçoy, Afet Özcafer, Ergün Serdaroğlu, İlkay Kamil, Ejder Aslanbaba ve Türkay Tokel ise savunma vermeyeceklerini beyan etmiş ve UBP'den istifa etmişlerdir. Bu arada UBP hükümeti de güvensizlik oyu ile hükümetten düşürülmüş ve 13 Haziran 2013 tarihinde istifa eden Küçük hükümetinden sonra, yapılacak olan 2013 Genel Seçimlerine kadar hükümetin başına, Başbakan olarak, CTP'li Sibel Siber getirilmiştir. Seçimler yapılan kadar CTP, DP-UG ve TDP den oluşan bir üçlü koalisyon kurulmuş ve bu geçiş hükümeti seçimlere kadar hükümet görevini yürütmüştür (Havadis Gazetesi, 2017). Ülkede yaşanan bu siyasi kriz sonucunda, bütün partilerin mutabakatıyla erken seçimler yapılmıştır. DP, partilerine katılan sekiz UBP'li vekilden sonra yapılan bu genel seçime, DP-Ulusal Güçler (DP-UG) adı ile katılmıştır.

28 Temmuz 2013 tarihinde yapılan genel seçimde, birinci parti olarak, oyların % 38,38'ini 21 milletvekili çıkararak CTP olmuştur. UBP % 27,33 oy ile 14, DP-Ulusal Güçler %, 23,16 oran ile 12, TDP ise % 7,41 oranında oy alarak 3 milletvekili ile meclise girmeye hak kazanmıştır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Seçimden sonra hiçbir parti tek başına iktidar kurmaya yetecek kadar oy alamadığından, CTP ile DP-Ulusal Güçler koalisyon hükümeti kurmuştur. Başbakan olan CTP Genel Başkanı Özkan Yorgancıoğlu, 2014 yılının Haziran ayında yapılan CTP Kurultayında başkanlığa adaylığını göstermemiştir. Kurultayda CTP Başkanı olarak Mehmet Ali Talat seçilmiştir. Yorgancıoğlu, Başbakanlık görevini bıraktığı için yeni bir hükümet kurulması gerekmektedir. Meclis, Hükümeti kurma görevini, CTP'li

Ömer Kalyoncuya vermiştir. Kalyoncu 16 Temmuz 2015 tarihinde UBP ile bir koalisyon hükümeti kurmuştur. KKTC tarihi boyunca ilk defa, CTP ve UBP koalisyon ortağı olmuştur (Yenidüzen Gazetesi, 2017).

Mustafa Akıncı'nın kazandığı 2015 Cumhurbaşkanlığı seçimleri ise 19 Nisan 2015 tarihinde yapılmıştır. 2009 yılında aktif politikadan çekilen Mustafa Akıncı, TKP ve BKP'nin açık desteği ile beraber, seçime bağımsız olarak katılmıştır. Mevcut Cumhurbaşkanı Derviş Eroğlu ise UBP ve DP'nin desteğini alarak UBP adına seçime katılmıştır. Meclis başkanı Sibel Siber CTP adına seçime katılırken, Mustafa Onurer ise Kıbrıs Sosyalist Partisi adına seçime katılan diğer iki partili adaylardır. Mustafa Akıncı dışında seçime bağımsız olarak katılan diğer adaylar; Kudret Özersay, Arif Salih Kırdag, Mustafa Ulaş'tır.

Yapılan oylamada Eroğlu 30.328 oy ile % 28.15, Akıncı 29.030 oy ile % 26.94, Siber 24.270 oy ile % 22.53, Özersay 22.895 oy ile %21,25 oranında oy almıştır. Oyların biri birine yakın olduğu bu turda % 50 oy oranını geçebilen bir aday olmadığı için Cumhurbaşkanlığı seçimi ikinci tura kalmıştır (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 10: K.K.T.C. 2015 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri

Seçime Katılanların Adı Soyadı (2015)	Oy Toplamı	Oy Oranı
Derviş Eroğlu (UBP)	30,328	% 28.15
Mustafa Akıncı (Bağımsız)	29,030	%26.94
Sibel Siber (CTP)	24,270	% 22.53
Kudret Özersay (Bağımsız)	22,895	% 21.25
Arif Salih Kırdag (Bağımsız)	530	% 0.49
Mustafa Onurer (KSP)	428	% 0.40
Mustafa Ulaş (Bağımsız)	259	% 0.24
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 176,916 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 110.303 Seçime Katılma Oranı: % 62.35 Geçerli Oy Sayısı: 107.741		

26 Nisan 2015 tarihinde yapılan ikinci tur oylamasında Mustafa Akıncı 67.032 oy ile oyların %60.50'sini alarak KKTC'nin dördüncü Cumhurbaşkanı olarak seçilmiştir (Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu, 2017).

Tablo 11: K.K.T.C. 2015 Cumhurbaşkanlığı Seçimleri İkinci Tur Oylaması

Seçime Katılanların Adı Soyadı (2015) İkinci Tur	Oy Toplamı	Oy Oranı
Mustafa Akıncı (Bağımsız)	67,032	% 60.50
Derviş Eroğlu (UBP)	43,763	% 39.50
Kayıtlı Seçmen Sayısı: 176,980 Oy Kullanan Seçmen Sayısı: 113,478 Seçime Katılma Oranı: % 64.12 Geçerli Oy Sayısı: 110,795		

Akıncı seçime giderken, 'Değişim ve Çözüm!' sloganını kullanmıştır. Türkiye ile ilişkilerin Yavru Vatan- Anavatan olarak değil de; iki kardeş ülke olarak değişmesini savunan Akıncı, Kıbrıs Sorununun da insan hakları çerçevesinde çözülmesi gerektiğini savunmaktadır (BBC, 2017).

SONUÇ VE DEĞERLENDİRME

KKTC'de, 1976'dan (KTFD) günümüze kadar yapılmış genel seçimler ve Cumhurbaşkanlığı seçimleri incelendiğinde, oy kullanan vatandaşların önceliğinin; sosyal, ekonomik konulardan veya yerel siyasetten ziyade, Kıbrıs Sorununa yönelik yürütülen politikalar olduğu gözlemlenmektedir. Çünkü ekonomik ambargolar, işsizlik, politik istikrarsızlık, sağlık, eğitim sorunları gibi temel sorunların temelini Adadaki çözümsüzlük ve KKTC'nin Türkiye dışında hiçbir ülke tarafından tanınmıyor olması oluşturmaktadır.

Kıbrıs'taki Türk milliyetçilerine bakacak olursak; Kıbrıs Sorununa daha pragmatik bir biçimde yaklaştıkları görülmektedir, çünkü Rumlar Kıbrıs'ın tamamını kendi toprakları olarak görürken; Kıbrıslı milliyetçi Türkler Kuzeyde kalan KKTC topraklarını Kıbrıs Türkü'nün yurdu olarak kabul etmekte ve güneyde kalan eski yaşamlarını unutmaya çalışmaktadırlar. Ayrıca, Türkiye'de resmi bayram olarak kutlanan bütün özel gün ve tatiller KKTC sınırları içerisinde de uygulanması KKTC'nin Türkiye'ye ne denli bağlı olduğunu da göstermektedir.

Kıbrıs Türkü'nün, sağ düşüncesi tarihsel olarak incelendiğinde; bu yapının antikomünist ve anti-sosyalist bir yapıda olduğu görülecektir. Bu antikomünist ve anti-sosyalist düşüncenin sağ görüşlü siyasi iradenin bilinçaltında olması, Kıbrıs Cumhuriyeti'nde yer alan sol partiler ve yetkilileriyle, özellikle AKEL gibi sosyalist partilerle istişare noktasında tıkanmalara sebep olmaktadır. Hâlihazırda, Kıbrıs sağının ve solunun tek ortak noktası; Enosis'e karşı duruşlarıdır.

İki toplum arasında var olan sorunların aşılmasının öncelikli yolu karşılıklı güvendir. Kıbrıs Türk halkının bu konuda ne kadar özverili ve istekli olduğu gerek Annan Planı'nda, gerek 2015'te başlayan müzakerelerde ortaya çıkmıştır. Taraflar arasında öncelikle çözülmesi gereken bir diğer konu; karşılıklı ekonomik ve sosyal entegrasyondur. Bunlar sağlanmadan ülke yönetiminin kurulmasına yönelik görüşmeler, 1963 dönemindeki gibi çözümsüzlüklere sebep olabilecektir. Çünkü adada artık sadece adalı Türkler, Rumlar, Maronitler yaşamamaktadır. Son 40 yılda, adaya göç etmiş farklı coğrafyalardan gelmiş insanlar da bulunmaktadır. 2013 nüfus

sayımına göre 286 bin nüfusa sahip KKTC’de sadece 160 bin civarında Kıbrıs adasında doğmuş kişi bulunmaktadır.

Günümüzde, Türkiye’nin AB ile ilişkileri de duraksamaya girmiştir ve bunun en büyük sebebi başta Türkiye olmak üzere, bütün Avrupa’yı etkisi altına Göçmen Krizi ve Türkiye’de yaşanan siyasi gelişmelerdir. Türkiye ve AB arasında yaşanan gerginlikler Türkiye’nin AB’den uzaklaşmasına neden olmakta bu durum da Türkiye’nin Kıbrıs Sorunu ile ilgili tutumunu değiştirmektedir. Türkiye AB’den koştukça, bu durum etkisini Kıbrıs’ta da gösterecektir. Kıbrıs’ta çözümsüzlüğün devamı, Kıbrıs Türk sağının istediği, iki ayrı devlet veya konfederasyon modellerini daha da güçlendirmektedir. Çevresel olumsuz faktörler Kıbrıs Türk sağının lehine işlemekte, bu durum da adadaki toplumsal uzlaşmayı zorlaştırmakta ve iki toplumun kutuplaşmasına sebep olmaktadır. Kıbrıs’ta iki halk arasındaki sosyal ve karşılıklı psikolojik güvensizlik sorunları öncelikle tespit edilmelidir. Bu sorunlar çözülmeden, Maraş’ın ve Güzelyurt’un kimde kalacağını, sahillerin yüzde kaçının Türklerde veya Rumlarda olacağı gibi şekilsel çözümlerin bir önemi yoktur.

Barış ve çözüm birbirinden farklı olgulardır, çözüm kâğıt üstünde sağlanacak şeyler iken barış iki toplumun beraber yaşayabilme kültürüdür. Bunun iki ayrı devletli bir yapıyla çözümlenmesi zor gibi görünmektedir. Ayrı din ve milletlerden olan iki toplum her ne kadar aynı ada üzerinde yaşıyor olsalar bile, ayrı topraklarda yaşamaları toplumsal farklılıkların gittikçe artmasına sebep olacaktır. Bunu önlemenin yolu tek devlet iki toplumlu bir çözümden geçmektedir. Çözüm masasında siyasi elitler yanında, toplumu genelini yansıtan bir taraf oluşturulmalı ve barış için, toplumların sosyal, kültürel aktivite ve çeşitli etkinliklerle bir araya gelmeleri gerekmektedir. Sivil toplum nezdinde yapılacak ortak toplumsal projeler halkın daha fazla bir araya gelmesini sağlayabilir. Sol siyaset, halklar arası barıştan ve özgürlüklerden yanadır. Ülkenin iç barışı ve toplumlar arası çözümü dış güçlere bağlamak, solun doğasına terstir.

KAYNAKÇA

Altınkaş, E. (2005). "Kıbrıs'ta Siyasal Partiler". Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

BBC. (2017, Nisan 25). *BBC*. Retrieved from BBC Web sitesi: http://www.bbc.com/turkce/haberler/2015/04/150426_kibris_akinci_secildi, Erişim Tarihi: 25 Nisan 2017.

Dodd, C. (2017, Nisan 30). *Tarih Yayınevi*. Retrieved from Tarih Yayınevi Web Sitesi: <https://www.tarihtarih.com/?Syf=26&Syz=358018&/Kuzey-K%C4%B1br%C4%B1s-T%C3%BCrk-Cumhuriyetinin-Tarihi-/-Prof.-Dr.-Clement-Dodd->, Erişim Tarihi: 30 Nisan 2017.

Haber KKTC. (2017, Mayıs 2). Retrieved from Haber KKTC Web Sitesi: <http://www.haberkkctc.com/yazar/ubp-kurultaylari-tarihi--bitmeyen-liderlik-mucadelesi-yazi-8-3544.html>, Erişim Tarihi: 02 Mayıs 2017.

Hasgüler, M. (2017, Mayıs 10). *Annan Planı'ndan Cenevre'ye ne değişti?* Retrieved from Aljazeera Türk Web Sitesi: <http://www.aljazeera.com.tr/gorus/annan-planindan-cenevreye-ne-degisti>

Havadis Gazetesi. (2017, Nisan 28). Retrieved from Havadis Gazetesi Web Sitesi: <http://www.havadiskibris.com/iste-kkctcde-2013-boyle-gecti/>

Hürriyet Gazetesi. (2017, Nisan 20). Retrieved from Hürriyet Gazetesi Web Sitesi: <http://www.hurriyet.com.tr/kkctcde-erken-secim-23-ocak-2005te-38660470>, Erişim Tarihi: 20 Nisan 2017.

IMP News. (2017, Mayıs 5). *IMP News*. Retrieved from IMP News Web sitesi: <http://imp-news.com/tr/news/30264/cenevrede-kibris-muzakereleri>, Erişim Tarihi: 05 Mayıs 2017.

KKTC Başbakanlık. (2017, Mart 20). Retrieved from KKTC Başbakanlık Web Sitesi: <http://basbakanlik.gov.ct.tr/>, Erişim Tarihi: 20 Mart 2017.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Anayasası. (1985, Mayıs 5). KKTC Anayasası. Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı. (2017, Mart 20). Retrieved from Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı Web Sitesi: <https://kkctcb.org/tr>

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mahkemeleri. (2017, Mart 20). Retrieved from Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Mahkemeleri Web Sitesi: <http://www.mahkemeler.net/cgi-bin/elektroks.aspx>, Erişim Tarihi: 20 Mart 2017.

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu. (2017, Nisan 5). *Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu*. Retrieved from Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Yüksek Seçim Kurulu Web Sitesi: <http://ysk.mahkemeler.net/secim.aspx?skod=1>, Erişim Tarihi: 05 Nisan 2017.

Milliyet. (2017, Mayıs 5). Retrieved from Milliyet.com.tr: <http://www.milliyet.com.tr/kkctc-hukümetinde-deprem/dunya/detay/2220124/default.htm>

Onyilo, I. A. (2020). Green automobile technology competencies in Nigeria and the fourth industrial revolution. *Journal of critical reviews* , 865-869.

Taşeli, N. (2017, Nisan 8). *Yeni Düzen Gazetesi*. Retrieved from Yeni Düzen Gazetesi Web Sitesi: <http://www.yeniduzen.com/secimler-diye-diye-80565h.htm>, Erişim Tarihi: 08 Nisan 2017.

Tokel, Ö. (2017, Nisan 10). *Kıbrıs Postası*. Retrieved from Kıbrıs Postası Web Sitesi: http://www.kibrispostasi.com/index.php/cat/35/news/173741/PageName/KIBRIS_HABERLERI, Erişim Tarihi: 10 Nisan 2017.

Türkiye Büyük Millet Meclisi. (2017, Mayıs 10). Retrieved from Türkiye Büyük Millet Meclisi Web Sitesi: <https://www.tbmm.gov.tr/hukümetler/HP58.htm>, Erişim Tarihi: 10 Mayıs 2017

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2017, Şubat 5). *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı*. Retrieved from Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Web Sitesi: <http://www.mfa.gov.tr/kopenhag-zirvesi-12-13-aralik-2002.tr.mfa>, Erişim Tarihi: 05 Şubat 2017.

Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı. (2017, Mayıs 5). *Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı*. Retrieved from Türkiye Cumhuriyeti Dışişleri Bakanlığı Web Sitesi: <http://www.mfa.gov.tr/sevilla-zirvesi-21-22-haziran-2002.tr.mfa>, Erişim Tarihi: 05 Şubat 2017.

Ulusal Birlik Partisi. (2017, Nisan 01). Retrieved from Ulusal Birlik Partisi Resmi Web Sitesi: http://ubpkuzeykibris.com/haber_detay.asp?haberID=323#Genel_Baskanlarimiz, Erişim Tarihi: 01 Nisan 2017.

Yenidüzen Gazetesi. (2017, Nisan 5). Retrieved from Yenidüzen Gazetesi Web Sitesi: <http://www.yeniduzen.com/40-yilda-38-hukümet-63513h.htm>, Erişim Tarihi: 05 Nisan 2017.